

Pierre Bourdieu

Pierre Bourdieu (1. august 1930 - 23. januar 2002) var en bredt anerkendt fransk sociolog hvis arbejde indeholdt metoder der dragede fra en lang række af discipliner; fra filosofi og litteraturteori til sociologi og antropologi. Bourdieus værk er så omfattende, at det kan diskuteres, hvad der er hans hovedværk. To skiller sig ud, *La distinction* fra 1979 og *La misère du monde* fra 1993, i førstnævnte forsøgte han at forbinde æstetiske domme til positioner i det sociale rum. Det mest bemærkelsesværdige i Bourdieus teori er udviklingen af metodologier som kombinerer både teori og empirisk data, i forsøget på at opløse nogle af de mest besværlige antagonismer i teori og forskning. Bourdieu var pioner i metodiske rammeværk og terminologier som fx kulturel, social og symbolsk kapital samt koncepterne habitus, felt og symbolsk vold.

Bourdieu's feltbegreb

Ifølge Bourdieu er sociologiens formål at fremanalysere strukturerne i den sociale verden og de mekanismer der sørger for, at denne bliver reproduceret eller forandret. Bourdieu ønsker at synliggøre relationerne mellem individerne og samfundet og de magtkampe som individer og sociale grupperinger fører mod hinanden, i en konstant kamp om at påtvinge andre en definition af verden, der tilgodeser deres interesser.

I Pierre Bourdieus sociologi er det helt centrale, at samfundet ikke kan betragtes som en enhed, men som bestående af en række mindre sociale rum. Et sådan socialt mikro-kosmos kalder Bourdieu for et felt. Man taler om det akademiske felt, det kunstneriske felt, uddannelsessystemets felt, arbejdsmarkedets felt etc. Disse sociale rum består af et netværk af sociale relationer mellem positioner af aktører, der er fastlagt i forhold til disses fordeling af den magt og kapital (ressourcer), der er anerkendt i det pågældende felt (Bourdieu 1994:53).

“Det primære i den sociologiske forskning er felter. ... Det er frem for alt gennem viden om det felt, individerne er placeret i, man kan begynde at forstå, på hvilke punkter de udskiller sig som noget særligt ... For at få adgang til et felt skal den enkelte være udstyret med bestemte kvalifikationer og egenskaber. Et af målene med den sociologiske forskning er at finde ud af, hvilke træk og egenskaber der giver adgang og gennemslagskraft, det vil sige hvilke specifikke kapitalformer der har gyldighed på hvilke områder.” (Bourdieu & Wacquant 1996)

Felterne kan ifølge Bourdieu ses som forholdsvist autonome arenaer, hvor der hersker hver deres love, værdier og interesser. Det er forskellige typer egenskaber og ressourcer, der er anerkendt i hvert felt. I det kunstneriske felt er det uddannelse og kulturel viden, der giver prestige, mens økonomisk succes negligeres (Bourdieu 1994: 64,161). Feltet indeholder tillige spilleregler for, hvad der er rigtigt eller forkert, kaldet dets doxa. Disse spilleregler fastholdes gennem rekrutteringen til feltet, hvorigennem nytilkomne socialiseres og tilpasses doxaen (Bourdieu 1994: 137f). Dette kan dog aldrig ske fuldstændigt, og der vil derfor til stadighed herske en kamp om magten til at definere hvilke regler og værdier, der gør sig gældende i feltet (Bourdieu 1994: 56). Bourdieu bruger sine kapitalbegreber til at forklare, hvordan ulige adgang til materielle, sociale og kulturelle ressourcer skaber og reproducerer bestemte magt- og ulighedsformer i de sociale felter.

Kapitalformer

Ifølge Bourdieu kan kapital defineres som ”Accumulated labour (in its materialized form or its “incorporated” embodied form)” (Bourdieu 1986:241). Han ønskede at afdække hele den sociale verdens praksis, ikke blot som økonomisk kapital, men i alle dens kapitalformer. En aktør må investere arbejde, energi, tid og penge for at opbygge sig en kapital for siden at profitere sig deraf. De forskellige materielle og immaterielle former for kapital skal, i et bredt perspektiv, forstås som ressourcer i samfundet. Ved at erhverve sig disse ressourcer gives adgang til magt og materiel rigdom.

Der er primært tre former for kapital, som Bourdieu figurerer med: økonomisk, kulturel og social kapital. Økonomisk kapital kan betragtes som adgang til penge og materielle goder. Kulturel kapital indbefatter dannelse og sproglige kompetencer, der er afgørende for at aktører kan begå sig i samfundets højere kredse, fx uddannelsessystemet. Social kapital henviser til den værdi man har i kraft af sit sociale netværk eller gennem medlemskab af en specifik gruppe. (Bourdieu 1986:243-249) Social og kulturel kapital kan investeres og omdannes til økonomisk kapital og omvendt (Bourdieu 1986: 243). Der er dog stor forskel på hvor svært det er at omdanne kapital – ofte kan det være meget vanskeligt og endda medføre spild af kapital. (Bourdieu 1986: 254) Udover de tre kapitalformer er der symbolsk kapital, der ikke er en kapitalform i sig selv, men er det, de tre andre kapitalformer bliver til, når de anerkendes som legitim værdi i et specifikt felt (Bourdieu 1994:163). Symbolsk kapital er anerkendelse. De der i et socialt felt, alt fra den lokale landsbykirke til det nationale parlament, ejer mest anerkendt kapital, vil besidde mest symbolsk kapital og vil derfor have mest agtelse og magt (Bourdieu 1994: 115).

Ved at investere sin kapital kan en gruppe videreføre sin kapitalbeholdning fra en generation til den næste og dermed opretholde de sociale strukturer. Dette er, hvad Bourdieu kalder social reproduktion (Bourdieu 1994:37). I dagens samfund er uddannelse den vigtigste faktor for opnåelse af økonomisk succes og magt, og for at kunne begå sig i uddannelsessystemets felt er det som nævnt centralt at besidde den rette anerkendte kulturelle kapital. Børn fra ressourcestærke familier ejer netop denne kapital, idet deres forældre har investeret (tid eller penge) i at lære dem hvilke værdier, handlinger og færdigheder, der er anerkendte i feltet. Skolen sorterer da de ressourcetsvage børn fra og bidrager til at reproducere den eksisterende sociale orden, hvor der eksisterer et ulige magtforhold mellem dominerende og dominerede grupper (Bourdieu 1994:37-39).

Habitus

Leddene, der forbinder de objektive strukturer i feltet på den ene side, og på den anden side hvordan aktørerne subjektivt forholder sig til disse, betegner Bourdieu habitus. Habitus forstået som et system af varige og foranderlige dispositioner, der fungerer som ramme for den måde, hvorpå den enkelte aktør oplever, tænker og handler, og sammenfatter altså både aktørens position i det sociale rum og aktørens mentale position. (Bourdieu 1994: 23f). De erfaringer, aktøren har fået igennem sin position, indlejres i en bestemt livsstil, der påvirker aktørens opfattelses- og handlingsmønstre i forskellige situationer og klassificerer aktørens smag: Hvilken mad en agent spiser, hvilken sport han dyrker, hans sprogbrug, hvad agenten finder rigtigt eller forkert, fint eller vulgært er påvirket af habitus (Bourdieu 1994:24). Dertil kommer, at en gruppe, hvis medlemmer tilhører samme position i det sociale rum, vil tilhøre samme gruppe af habitus. De vil dermed have adgang til de samme goder og ofte dele samme livsstil og egenskaber (Bourdieu 1994:21-23).

Det er vigtigt at forstå en aktørs habitus, for det er ud fra denne aktøren handler, og det er oftest aktørens tidligere oplevelser, der vejer tungest i forhold til deres oplevelser senere hen i livet. Ved at føre agenten ind i situationer, der bekræfter deres tidligere holdninger og adfærd, sikres habitus en vis stabilitet, mens situationer, der udfordrer habitus og sætter spørgsmålstegn ved det, undgås.

Kilde: http://da.wikipedia.org/wiki/Pierre_Bourdieu